

Spis treści

	Str.	Nb.
Literatura	XIII	
Wykaz skrótów	XXI	
Rozdział 1. Pojęcie nieruchomości w prawie polskim	1	1
§ 1. Geneza pojęcia nieruchomości	1	1
§ 2. Definicja nieruchomości we współczesnym prawie polskim ...	3	8
§ 3. Klasyfikacja nieruchomości	4	14
Rozdział 2. Prawo własności nieruchomości	6	16
§ 4. Pojęcie własności i jej ograniczenia	6	16
§ 5. Moment przejścia własności nieruchomości	9	29
§ 6. Charakter wpisu własności nieruchomości do księgi wieczystej	12	37
Rozdział 3. Posiadanie nieruchomości	14	40
Rozdział 4. Zasiedzenie i przemilczenie	18	57
Rozdział 5. Podział nieruchomości	25	82
§ 7. Podstawowe pojęcia	25	82
§ 8. Podział geodezyjny nieruchomości jako podstawa jej podziału prawnego	26	87
§ 9. Scalenie i podział nieruchomości przeznaczonych na cele inne niż rolne i leśne	32	110
§ 10. Scalenie i wymiana gruntów przeznaczonych na cele rolne i leśne	34	120
§ 11. Podział nieruchomości do korzystania <i>quoad usum</i>	36	132
Rozdział 6. Odrębna własność lokali.....	43	153
§ 12. Modele odrębnej własności lokali	43	153
I. Model własności lokalu połączonej z serwitutami	44	156
II. Model dualistyczny (klasyczny)	44	160
III. Model współwłasności szczególnego rodzaju (niewłaściwej własności lokalu)	46	167
§ 13. Geneza i ewolucja odrębnej własności lokali	46	169
I. Własność lokali w starożytności i wiekach średnich	46	169
II. Własność lokali na tle wielkich kodyfikacji XVIII i XIX w.	47	172

	Str.	Nb.
III. Renesans odrębnej własności lokali w Europie okresu międzywojennego	50	183
IV. Własność lokali na ziemiach odrodzonego państwa polskiego	51	187
1. Ziemie byłego zaboru austriackiego	52	188
2. Ziemie byłego zaboru pruskiego	52	192
3. Kresy Wschodnie	53	193
4. Ziemie byłego Królestwa Kongresowego	53	196
V. Instytucjonalizacja odrębnej własności lokalu w 1934 r. ...	54	198
VI. Losy odrębnej własności lokali w latach 1945–1964	59	222
VII. Własność lokali pod rządami Kodeksu cywilnego	60	227
VIII. Odrębna własność lokalu w początkach gospodarki rynkowej	63	240
§ 14. Odrębna własność lokali we współczesnym prawie polskim ...	64	243
I. Ustawa o własności lokali z 1994 r.	64	243
II. Definicja lokalu	66	252
III. Miejsca garażowe (postojowe)	67	255
IV. Balkony i loggie	68	260
V. Podział lokali na mieszkalne i te o innym przeznaczeniu ...	70	269
VI. Samodzielność lokalu	71	271
VII. Status prawny lokali niewyodrębnionych	72	276
VIII. Powstanie odrębnej własności lokalu	76	287
1. Zagadnienia ogólne	76	287
2. Umowa o ustanowienie odrębnej własności lokalu	76	289
3. Jednostronna czynność prawna właściciela nieruchomości	78	293
4. Umowa o wybudowanie lokalu	79	294
5. Powstanie odrębnej własności lokalu <i>ex lege</i>	79	296
IX. Wspólnota mieszkaniowa	80	299
X. Ustanie odrębnej własności lokali	82	308
§ 15. Obrót lokalami mieszkalnymi i lokalami o innym przeznaczeniu	82	310
I. Specyfika obrotu nieruchomościami lokalowymi	82	310
II. Rozporządzenie prawem do lokalu przed wpisem jego własności do księgi wieczystej	84	316
Rozdział 7. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	86	322
§ 16. Geneza i ewolucja spółdzielczych praw do lokali w prawie polskim	86	322
I. Lokale spółdzielcze w okresie międzywojennym	86	322
II. Spółdzielczość mieszkaniowa po II wojnie światowej	89	332
III. Powrót odrębnej własności lokali do spółdzielczości mieszkaniowej w 1982 r.	94	346
IV. Nowe oblicze spółdzielczości mieszkaniowej po 2000 r. ...	95	349

	Str.	Nb.
§ 17. Spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu	96	355
§ 18. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	97	362
§ 19. Ekspektatywa odrębnej własności lokalu w budynkach spółdzielni mieszkaniowych	101	376
§ 20. Asymetryczna konwergencja praw do lokali	103	383
§ 21. Obrót spółdzielczymi własnościowymi prawami do lokali	107	399
Rozdział 8. Użytkowanie wieczyste	109	404
§ 22. Prawo zabudowy jako antenat użytkowania wieczystego	109	404
§ 23. Przedmiot, podmioty i treść użytkowania wieczystego	113	418
§ 24. Wygaśnięcie prawa użytkowania wieczystego	117	438
§ 25. Obrót użytkowaniem wieczystym	118	442
Rozdział 9. Obciążanie nieruchomości ograniczonymi prawami rzecзовymi	120	447
§ 26. Katalog ograniczonych praw rzeczowych	120	447
§ 27. Użytkowanie	121	451
I. Przedmiot i treść użytkowania	121	451
II. Obowiązki stron	122	459
III. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne	124	465
IV. Użytkowanie nieruchomości na zasadzie <i>timesharingu</i>	126	477
§ 28. Służebności	131	495
I. Pojęcie i rodzaje służebności	131	495
II. Służebność gruntowa	134	502
III. Służebność osobista	139	520
IV. Służebność przesyłu	140	526
§ 29. Hipoteka	143	537
I. Wiadomości ogólne	143	537
II. Hipoteka umowna	147	557
III. Hipoteka łączna	149	567
IV. Hipoteka przymusowa	151	574
V. Hipoteka ustawowa	152	578
VI. Skutki zniesienia podziału hipoteki na zwykłą i kaucyjną	153	582
VII. Rozporządzenie opróżnionym miejscem hipotecznym	154	586
VIII. Wygaśnięcie hipoteki	155	595
IX. Hipoteka zabezpieczająca odwrócony kredyt hipoteczny (uwagi <i>de lege ferenda</i>)	156	597
Rozdział 10. Umowy zobowiązujące i rozporządzające	161	617
§ 30. Prawa obligacyjne i rzeczowe związane ze stosunkami między ludźmi	161	617
§ 31. Prawa skuteczne bezwzględnie (<i>erga omnes</i>) i względnie (<i>inter partes</i>). Rozszerzona skuteczność niektórych praw obligacyjnych	162	620

	Str.	Nb.
§ 32. Skutki prawne umów zobowiązujących i rozporządzających ..	163	624
§ 33. Umowa warunkowa a umowa przedwstępna	167	638
§ 34. Kausalność materialna i formalna	169	644
Rozdział 11. Akt notarialny jako szczególna forma czynności prawnej	171	649
§ 35. Geneza aktu notarialnego i jego rola w obrocie nieruchomościami	171	649
I. Przenoszenie własności nieruchomości na ziemiach byłego zaboru austriackiego	171	650
II. Przenoszenie własności nieruchomości na ziemiach byłego zaboru pruskiego	173	658
III. Przenoszenie własności nieruchomości na Kresach Wschodnich	173	660
IV. Przenoszenie własności nieruchomości na ziemiach byłego Królestwa Kongresowego	174	664
§ 36. Akt notarialny we współczesnym prawie polskim	177	674
§ 37. Tryb sporządzania aktu notarialnego	179	679
§ 38. Elementy aktu notarialnego	180	685
Rozdział 12. Rodzaje umów w obrocie nieruchomościami	184	689
§ 39. Umowa sprzedaży nieruchomości	184	689
§ 40. Umowa zamiany nieruchomości	188	702
§ 41. Umowa darowizny nieruchomości	189	710
§ 42. Umowa o dożywocie	195	737
§ 43. Umowa o zniesienie współwłasności nieruchomości	198	748
§ 44. Umowa o dział spadku obejmującego nieruchomość	203	765
§ 45. Powiernicze (fiducyjne) nabycie nieruchomości	204	769
§ 46. Przeniesienie własności nieruchomości na zabezpieczenie	206	775
§ 47. Wniesienie nieruchomości jako aportu do spółki	209	785
I. Zdolność aportowa	209	785
II. Nieruchomość jako aport do spółki cywilnej	210	787
III. Nieruchomość jako aport do spółki osobowej	211	790
IV. Nieruchomość jako aport do spółki kapitałowej	212	794
§ 48. Przeniesienie własności gospodarstwa rolnego w celu wykonania umowy z następcą	213	798
§ 49. Przekazanie gospodarstwa rolnego w celu uzyskania renty strukturalnej	215	806
§ 50. Umowa przekazania zbędnej nieruchomości w trybie przepisów Kodeksu cywilnego	216	809
§ 51. Oddawanie nieruchomości w trwały zarząd	217	815
Rozdział 13. Umowa przedwstępna w obrocie nieruchomościami	223	838
§ 52. Treść umowy przedwstępnej	223	838

	Str.	Nb.
§ 53. Zadatek i zaliczka	225	848
§ 54. Forma umowy przedwstępnej	228	859
Rozdział 14. Prawo pierwokupu, odkupu, wykupu, pierwszeństwa nabycia oraz nabycia za zapłatą równowartości pieniężnej		
	230	863
§ 55. Prawo pierwokupu nieruchomości	230	863
I. Pojęcie i charakter prawa pierwokupu nieruchomości	230	863
II. Skutki naruszenia przepisów o pierwokupie	232	874
III. Pierwokup na rzecz współwłaścicieli nieruchomości rolnej prowadzących gospodarstwo rolne na wspólnym gruncie wynikający z Kodeksu cywilnego	234	880
IV. Pierwokup na rzecz współuprawnionych do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu wynikający z ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych ...	235	881
V. Pierwokup na rzecz gminy wynikający z ustawy o gospodarce nieruchomościami	235	882
VI. Pierwokup na rzecz gminy wynikający z ustawy o lasach	236	885
VII. Pierwokup na rzecz gminy wynikający z ustawy o zmianie ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych	237	886
VIII. Pierwokup na rzecz gminy wynikający z ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych	237	888
IX. Pierwokup na rzecz jednostki samorządu terytorialnego wynikający z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	237	889
X. Pierwokup na rzecz Skarbu Państwa wynikający z ustawy o samorządzie województwa	238	892
XI. Pierwokup na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych wynikający z ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego	238	893
XII. Pierwokup na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych wynikający z ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	239	897
XIII. Pierwokup na rzecz Lasów Państwowych wynikający z ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	240	898
XIV. Pierwokup na rzecz zarządzającego wynikający z ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych	240	899
XV. Pierwokup na rzecz podmiotów uprawnionych według ustawy o portach i przystaniach morskich	240	900
XVI. Pierwokup na rzecz parku narodowego	241	904
XVII. Pierwokup wynikający z ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej ...	241	905
§ 56. Prawo odkupu nieruchomości	242	907
§ 57. Prawo wykupu nieruchomości	243	914

	Str.	Nb.
§ 58. Prawo pierwszeństwa nabycia nieruchomości	244	915
§ 59. Prawo nabycia nieruchomości rolnej za zapłatą równowartości pieniężnej	244	917
Rozdział 15. Pełnomocnictwo i zgoda małżonka	246	920
Rozdział 16. Księgi wieczyste i sposób ich prowadzenia	252	938
§ 60. Geneza instytucji księgi wieczystej	252	938
§ 61. Cel i ustrój ksiąg wieczystych	254	946
§ 62. Postępowanie wieczystoksięgowe	256	958
§ 63. Prawa jawne z księgi wieczystej	259	969
Rozdział 17. Ewidencja gruntów i budynków oraz kataster nieruchomości	265	984
Rozdział 18. Grunty warszawskie	270	1003
§ 64. Cel wprowadzenia dekretu warszawskiego	270	1003
§ 65. Istota regulacji dekretowej i jej skutki prawne	270	1006
§ 66. Sytuacja byłych właścicieli i ich następców prawnych	272	1013
Rozdział 19. Wspólnoty gruntowe	274	1017
§ 67. Geneza wspólnot gruntowych	274	1017
§ 68. Wspólnoty gruntowe we współczesnym prawie polskim	275	1021
§ 69. Sprawowanie zarządu nad wspólnotą gruntową	277	1027
§ 70. Rozporządzanie wspólnotami gruntowymi	278	1030
Rozdział 20. Kształtowanie ustroju rolnego	279	1034
Rozdział 21. Prawo sąsiedzkie	285	1056
§ 71. Pojęcie prawa sąsiedzkiego	285	1056
§ 72. Immisje i ich rodzaje	286	1058
§ 73. Granice pomiędzy gruntami	292	1079
§ 74. Przerastające gałęzie i korzenie	293	1082
§ 75. Przekroczenie granic przy budowie	294	1085
§ 76. Droga konieczna	296	1092
Rozdział 22. Nabywanie nieruchomości przez cudzoziemców	301	1111
§ 77. Rys historyczny	301	1111
§ 78. Regulacje współczesne	302	1116
Rozdział 23. Prawo do grobu	306	1126
Rozdział 24. Zbywanie nieruchomości skarbowych i samorządowych	308	1134
Rozdział 25. Wywłaszczanie nieruchomości	311	1149
§ 79. Uwagi ogólne	311	1149

	Str.	Nb.
§ 80. Odszkodowania za wywłaszczone nieruchomości	315	1164
§ 81. Zwrot wywłaszczonych nieruchomości	316	1169
Rozdział 26. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	318	1176
§ 82. Zasady ogólne	318	1176
§ 83. Planowanie przestrzenne w gminie, w województwie oraz na szczeblu krajowym	319	1179
§ 84. Renta planistyczna	323	1196
Rozdział 27. Pośrednicy w obrocie nieruchomościami	327	1208
§ 85. Pojęcie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami	327	1208
§ 86. Umowa pośrednictwa	328	1215
§ 87. Prawa i obowiązki pośrednika w obrocie nieruchomościami ...	329	1219
§ 88. Tryb nadawania licencji zawodowej pośrednika w obrocie nieruchomościami	331	1224
§ 89. Pozbawienie pośrednika uprawnień zawodowych	332	1228
Rozdział 28. Rzecznawcy majątkowi	333	1231
§ 90. Cele wyceny nieruchomości przez rzecznawców majątkowych	333	1231
§ 91. Rodzaje wartości nieruchomości oraz sposoby jej określania ..	333	1234
§ 92. Sposób wykonywania czynności zawodowych przez rzecznawców majątkowych	338	1261
§ 93. Tryb nadawania uprawnień zawodowych rzecznawcy majątkowego	339	1266
§ 94. Pozbawienie rzecznawcy uprawnień zawodowych	341	1270
Rozdział 29. Zarządcy nieruchomości	342	1274
§ 95. Pojęcie zarządzania nieruchomościami	342	1274
§ 96. Umowa o zarządzanie nieruchomością	343	1278
§ 97. Prawa i obowiązki zarządcy nieruchomości	343	1279
§ 98. Tryb nadawania licencji zawodowej w zakresie zarządzania nieruchomościami	344	1282
§ 99. Pozbawienie zarządcy prawa wykonywania zawodu	346	1287
Rozdział 30. Egzekucja z nieruchomości	347	1290
§ 100. Cel egzekucji z nieruchomości	347	1290
§ 101. Zasady prowadzenia egzekucji z nieruchomości	347	1293
§ 102. Uproszczona egzekucja z nieruchomości	351	1309
§ 103. Egzekucja z nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w administracji	352	1312
Rozdział 31. Notariusz i jego rola w obrocie nieruchomościami ...	354	1319
Indeks rzeczowy	361	